

## اخلاقیات در آیات فقهی - اقتصادی قرآن

شیما رستمی ۸۵ فقه

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر نیکو دیالمه

کارشناس پژوهشی: خانم فاطمه باصری

متأسفانه امروزه، بسیاری از جوامع اسلامی، کم و بیش، با مشکلات ناشی از فقر، عقب ماندگی و توزیع نابرابر امکانات، مواجهند؛ در حالیکه مهمترین عناصر رشد و توسعه‌ی اقتصادی و موثرترین شیوه‌های سالم سازی فعالیت‌ها و گسترش عدالت اجتماعی-اقتصادی، در آموزه‌های اسلامی، به روشنی و فراوانی مطرح شده است، به طوری که توجه به آن در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و نهادینه کردن آن در فرهنگ عمومی، به درستی می‌تواند تمدن شکوهمند اسلامی را احیا کند و رفاه و آسایش همگانی را ارزانی دارد.

از راه کارهای کارآمد اسلام در این باره، ((پیوند ارزش‌های اخلاقی با اقتصاد)) است. از این رو، جامعه‌ی اسلامی از یک سو به اقتصادی پویا و رشد یافته، نیازمند است تا نیازهای افراد و رفاه نسبی آنان فراهم شود و از سوی دیگر، نیازمند تحکیم و تقویت ارزش‌های اعتقادی و اخلاقی در فرهنگ عمومی است تا با سالم سازی فعالیت‌ها و مقابله‌ی فرهنگی با مفسد اقتصادی، سعادت اخروی افراد را به ارمغان آورد، به ویژه آنکه رشد مطلوب اقتصادی و تحکیم ارزش‌های دینی، تأثیری متقابل بر یکدیگر دارد.

و اما، توزیع ناعادلانه ثروت، عامل بروز دو پدیده شوم ((فقر)) و ((تکاثر)) می‌باشد، که زمینه ساز بسیاری از مشکلات حاد و لاینحل فردی و اجتماعی از قبیل فساد، بیماری‌های روحی، ارتکاب جرائم و ... می‌باشند. بنابر این اسلام که ضامن سعادت بشر است و برای جزئی‌ترین مسائل زندگی او طرح و برنامه ارائه داده، از این دو پدیده غافل نبوده و به صورتی کاملاً جدی و سخت، به منظور ریشه کن کردن این دو عامل به مبارزه با آن‌ها پرداخته است.

بر این اساس، آموزه ها و عناصر فراوانی در قرآن کریم و روایات ارائه گردیده که هم دارای کارکردهای مثبت اقتصادی است و هم اثرات روحی و معنوی، تا در پرتو پیوند ((اخلاق و اقتصاد)) رفاه مادی و سعادت ابدی انسان، تأمین گردد.

کلید واژه ها:

آموزه های اسلامی - توزیع ناعادلانه ثروت - تکاثر - فقر - زکات - خمس - قرض الحسنه - وقف.

